

การแปรและการเปลี่ยนแปลงของคุดานาประโยคในภาษาไทยสมัยรัตนโกสินทร์

นางสาวประภารัตน์ พรหมปภากร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาด้านหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาภาษาศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2539

ISBN 974-834-850-7

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

VARIATION AND CHANGE IN RELATIVE CLAUSES IN THAI DURING
THE RATANAKOSIN PERIOD

Miss Praparatt Prompapakorn

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirement
for the Degree of Master of Arts

Department of Linguistics

Graduate School

Chulalongkorn University

1996

ISBN 974-634-850-7

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

ประกาศิตน์ พรหมปกาศกร : การแปรและการเปลี่ยนแปลงของคุดานูประโยคในภาษาไทยสมัยรัตนโกสินทร์
(VARIATION AND CHANGE IN RELATIVE CLAUSES IN THAI DURING THE RATANAKOSIN PERIOD)

อ.ที่ปรึกษา : รศ. ดร.อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. 109 หน้า

ISBN 974 - 634 - 850 - 7

งานวิจัยนี้มุ่งศึกษาการเปลี่ยนแปลงของคุดานูประโยคตลอดสมัยรัตนโกสินทร์โดยวิเคราะห์ความถี่ในการปรากฏของคุดานูประโยคโดยรวมและของคุดานูประโยคแต่ละรูปแบบในแต่ละช่วงสมัย (2326-2638) นอกจากนี้การวิจัยยังมุ่งศึกษาการแปรของคุดานูประโยค โดยวิเคราะห์ความถี่ในการปรากฏของคุดานูประโยค ในทำเนียบภาษาต่างกัน 3 ประเภท คือ บทพรรณนาธิการในหนังสือพิมพ์ ซึ่งเป็นตัวแทนของวังจันลีลาเป็นทางการ บทพรรณนาในนวนิยาย ซึ่งเป็นตัวแทนของวังจันลีลากึ่งทางการ และบทสนทนาในนวนิยาย ซึ่งเป็นตัวแทนของวังจันลีลาไม่เป็นทางการ เพื่อเปรียบเทียบว่าในแต่ละทำเนียบภาษามีความถี่ในการปรากฏของคุดานูประโยคแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร อีกทั้งยังเปรียบเทียบการปรากฏของคุดานูประโยคในแต่ละรูปแบบที่พบในทำเนียบภาษาต่างๆด้วยเพื่อสรุปว่ารูปแบบของคุดานูประโยคที่พบสามารถใช้เป็นดัชนีบ่งบอกทำเนียบภาษาได้หรือไม่

ข้อมูลในการวิจัยได้มาจากการสุ่มตัวอย่างเอกสารที่ได้จากหนังสือพิมพ์ นวนิยาย และงานเขียนร้อยแก้วที่ดีพิมพ์ตั้งแต่ปี พ.ศ.2326 ถึง ปีที่ทำการวิจัย (2638) ในการวิเคราะห์ ผู้วิจัยใช้วิธีเชิงปริมาณและคำนวณค่าไค-สแควร์ และค่า t-test เพื่อหาและเปรียบเทียบค่านัยสำคัญทางสถิติของข้อมูล

ผลการวิจัยพบว่าตลอดสมัยรัตนโกสินทร์ มีรูปแบบของคุดานูประโยค 3 รูปแบบ คือ รูปแบบ "ที่" รูปแบบ "ซึ่ง" และรูปแบบ "อัน" ปรากฏอย่างสม่ำเสมอ และความถี่ในการปรากฏของคุดานูประโยคโดยรวมเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องเมื่อแยกพิจารณาตามรูปแบบ "ที่" "ซึ่ง" และ "อัน" พบว่า รูปแบบ "ที่" มีความถี่ในการปรากฏมากที่สุดตลอดสมัย รองลงมาเป็นรูปแบบ "ซึ่ง" และรูปแบบ "อัน" ตามลำดับ และเมื่อเปรียบเทียบความถี่ในการปรากฏของคุดานูประโยคในแต่ละทำเนียบภาษา พบว่ามีการใช้คุดานูประโยคมากที่สุดในทำเนียบภาษาเป็นทางการ รองลงมาเป็นกึ่งทางการ และพบน้อยสุดในภาษาไม่เป็นทางการ สำหรับรูปแบบ "ที่" พบในภาษาเป็นทางการมากกว่ากึ่งทางการ และภาษาไม่เป็นทางการ ตามลำดับ ส่วนคุดานูประโยครูปแบบ "ซึ่ง" พบในภาษาเป็นทางการและกึ่งทางการในระดับที่ใกล้เคียงกันและพบในภาษาไม่เป็นทางการน้อยสุด ในขณะที่คุดานูประโยครูปแบบ "อัน" พบในภาษาเป็นทางการมากกว่าไม่เป็นทางการ แต่เมื่อเปรียบเทียบระหว่างภาษาเป็นทางการกับกึ่งทางการ และกึ่งทางการกับภาษาไม่เป็นทางการกลับมีความถี่ในการปรากฏใกล้เคียงกัน

ผลการวิเคราะห์แสดงให้เห็นว่าการใช้คุดานูประโยคในสมัยรัตนโกสินทร์มีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้น และในทำเนียบภาษาที่ต่างกันมีความถี่ในการปรากฏของคุดานูประโยคที่ต่างกัน อีกทั้งยังพบว่าคุดานูประโยครูปแบบ "ที่" สามารถใช้เป็นดัชนีบ่งบอกทำเนียบภาษาเป็นทางการได้ในขณะที่รูปแบบ "ซึ่ง" และ "อัน" ไม่สามารถใช้บ่งบอกทำเนียบภาษาได้

ภาควิชา ภาษาศาสตร์
สาขาวิชา ภาษาศาสตร์
ปีการศึกษา 2539

ลายมือชื่อนิติต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

C610898 : MAJOR LINGUISTICS
 KEY WORD: RELATIVE CLAUSE / LANGUAGE VARIATION / LANGUAGE CHANGE / RATANAKOSIN
 PRAPARAT PROMPAKORN : VARIATION AND CHANGE IN RELATIVE CLAUSES IN
 THAI DURING THE RATANAKOSIN PERIOD. THESIS ADVISOR : ASSOC. PROF.
 AMARA PRASITHRATHSINT, Ph.D. 109 pp. ISBN 974 - 634 - 850 - 7

This thesis aims to study change in the use of relative clauses in Thai during the Ratanakosin period through an analysis of the frequencies of the occurrences of the relative clauses in general and those of each type of relative clause in each time interval throughout the period (1782 - 1995). It also aims at analyzing the stylistic variation of relative clauses in Thai through their frequency distribution in three registers : newspaper editorials, novel narratives and novel conversations , representing formal, semi-formal and informal styles, respectively. Moreover, the thesis compares the occurrence of each type of the relative clauses in each register to find out whether each type of the relative clauses indicates registers in Thai.

Data used in this study was taken from samples of written documents, such as newspapers, novels, and other kinds of prose writings during the period from 1785 to 1995. Two statistical tests, Chi-square and t-test, are used to infer whether the outcome significantly supports the hypotheses.

The research finds that there are three types of relative clause: / นี้ /, / นี้ /, and / นี้ /. They were used throughout the period and their frequency distribution as a whole has increased over time. When the three types of relative clause are considered separately, it is found that throughout the period / นี้ / occurs most frequently, / นี้ / second most and / นี้ / least frequently. When comparing the frequency distribution of the relative clauses in general in different styles, the outcome indicates that the relative clause is extensively used in formal style, fairly highly used in semi-formal style and least in informal style. The relative clause / นี้ / is used most in formal style, secondly in semi-formal style and least in informal style, while the relative clause / นี้ / is found to be equally used in formal and semi-formal styles and least in informal style. The relative clause / นี้ / is found most in formal style; however, when comparing between formal and semi-formal styles, and semi-formal and informal styles, the outcome shows no significant difference.

In short, the research reveals that the frequency distribution of relative clauses in Thai has increased during the Ratanakosin period and different styles of Thai have different frequency distributions of the relative clauses. It implies that the relative pronoun / นี้ / can be used as an index of formal language in Thai, while / นี้ / and / นี้ / cannot.

ภาควิชา..... ภาษาศาสตร์.....

สาขาวิชา..... ภาษาศาสตร์.....

ปีการศึกษา..... 2539.....

ลายมือชื่อนิสิต..... *f/abm.*.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... *Q. Prasithrathsint*.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม..... —.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจากบุคคลหลายท่าน ซึ่งผู้วิจัยใคร่ขอแสดงความขอบคุณไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ช่วยเหลือ ให้กำลังใจ ตลอดจนตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆในวิทยานิพนธ์นี้เสร็จสมบูรณ์

ขอกราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ ดร. วิจิตร ภาณุพงศ์ ประธานกรรมการ และอาจารย์ ดร. กฤษดาวรรณ หงส์ลดารมภ์ ที่ได้กรุณาตรวจแก้ไข และให้คำแนะนำเพิ่มเติมในการวิจัยด้วยดีตลอดมา

ขอกราบขอบพระคุณมูลนิธิพระบรมราชานุสรณ์พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี และทุนโครงการผู้ช่วยวิจัยของบัณฑิตวิทยาลัยและฝ่ายวิจัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ได้มีส่วนอุดหนุนทุนในการวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาภาษาศาสตร์ทุกท่านที่เป็นผู้ให้วิชาความรู้ ซึ่งนำไปใช้ประกอบการวิจัยจนสำเร็จ

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์มหาวิทยาลัยมหาสารคามทุกท่านที่ให้กำลังใจและให้การสนับสนุนผู้วิจัยอย่างดีมาตลอด

ท้ายที่สุดขอกราบขอบพระคุณบิดามารดาและพี่ชายคนเดียวของผู้วิจัย และขอขอบคุณเพื่อนๆที่เรียนภาษาศาสตร์รุ่นเดียวกันทุกคน ที่คอยให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมาจนสำเร็จการศึกษา

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประกาศิตน์ พรหมปภากร

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพ.....	ฎ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ในการวิจัย.....	2
1.3 สมมติฐานในการวิจัย.....	2
1.4 ขอบเขตในการศึกษา.....	3
1.5 วิธีดำเนินการวิจัย.....	3
1.6 ประโยชน์และความสำคัญของงานวิจัย.....	4
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และผลงานที่เกี่ยวข้อง.....	5
2.1 แนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัย.....	5
2.2 ผลงานที่เกี่ยวข้อง.....	7
2.2.1 ผลงานเกี่ยวกับการศึกษาคุณานุประโยค.....	7
2.2.1.1 ผลงานเกี่ยวกับการศึกษาคุณานุประโยคในต่างประเทศ.....	7
2.2.1.2 ผลงานเกี่ยวกับการศึกษาคุณานุประโยคในประเทศไทย.....	11
2.2.2 ผลงานเกี่ยวกับการศึกษาการแปรและการเปลี่ยนแปลงของภาษา ในภาษาไทย.....	16
2.3 สรุปแนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในงานวิจัย.....	17
บทที่ 3 วิธีดำเนินงานวิจัย.....	19
3.1 การเก็บข้อมูล.....	19
3.1.1 การแบ่งช่วงสมัยในงานวิจัยและเก็บข้อมูล.....	19
3.1.2 การแบ่งประเภทของข้อมูลที่ใช้ในงานวิจัย.....	20

	หน้า
7.1 สรุปผลการวิจัย.....	64
7.2 อภิปรายผล.....	66
7.3 ข้อเสนอแนะ.....	67
รายการอ้างอิง.....	68
ภาคผนวก.....	70
ภาคผนวก ก รายชื่อเอกสารที่ใช้ในการวิจัย.....	71
ภาคผนวก ข แผ่นบันทึกข้อมูล.....	75
ภาคผนวก ค การคำนวณหาค่าไค-สแควร์.....	76
ภาคผนวก ง การคำนวณหาค่า t-test.....	83
ประวัติผู้เขียน.....	100

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 จำนวนคุณานุประโยคที่ปรากฏในข้อมูล.....	26
ตารางที่ 2 จำนวนประโยคทั้งหมดที่พบในแต่ละทำเนียบภาษา.....	27
ตารางที่ 3 จำนวนคุณานุประโยคที่พบในแต่ละทำเนียบภาษา.....	27
ตารางที่ 4 จำนวนคุณานุประโยคคิดเป็นร้อยละของประโยคทั้งหมด.....	29
ตารางที่ 5 อัตราการปรากฏของคุณานุประโยคโดยรวม.....	44
ตารางที่ 6 อัตราการปรากฏของคุณานุประโยคแยกตามรูปแบบที่พบ.....	48
ตารางที่ 7 อัตราการปรากฏของคุณานุประโยคโดยรวมในทำเนียบภาษา 3 ประเภท.....	53
ตารางที่ 8 อัตราการปรากฏของคุณานุประโยครูปแบบ “ที่” ในทำเนียบภาษา 3 ประเภท.....	55
ตารางที่ 9 อัตราการปรากฏของคุณานุประโยครูปแบบ “ซึ่ง” ในทำเนียบภาษา 3 ประเภท.....	58
ตารางที่ 10 อัตราการปรากฏของคุณานุประโยครูปแบบ “อัน” ในทำเนียบภาษา 3 ประเภท.....	60

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 1	ความถี่ในการปรากฏของคุณาณุประโยคโดยรวมในสมัยรัตนโกสินทร์.....	46
ภาพที่ 2	ความถี่ในการปรากฏของคุณาณุประโยคทั้ง 3 รูปแบบในสมัยรัตนโกสินทร์.....	49
ภาพที่ 3	ความถี่ในการปรากฏของคุณาณุประโยคในทำเนียบภาษา 3 ประเภท.....	54
ภาพที่ 4	ความถี่ในการปรากฏของคุณาณุประโยครูปแบบ “ที่” ในทำเนียบภาษา 3 ประเภท....	58
ภาพที่ 5	ความถี่ในการปรากฏของคุณาณุประโยครูปแบบ “ซึ่ง” ในทำเนียบภาษา 3 ประเภท..	59
ภาพที่ 6	ความถี่ในการปรากฏของคุณาณุประโยครูปแบบ “อัน” ในทำเนียบภาษา 3 ประเภท..	61

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย